

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจากภาคสนาม (Field Study) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแนวคิด และผลวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นแบบสอบถาม โดยได้แบ่งส่วนประกอบของแบบสอบถามเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ ภาระหนี้สิน ประเภทผู้ต้องขัง ฐานความผิด ระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำและ โรคประจำตัว

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยแวดล้อม ประกอบด้วย ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมภายในเรือนจำ ด้านครอบครัวและธุรกิจการงาน และด้านคดีความ เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-Ended Questionnaire) เป็นข้อความที่ในแต่ละคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุดกับข้อความในประโยคนั้น
มาก	หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากกับข้อความในประโยคนั้น
ปานกลาง	หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยปานกลางกับข้อความในประโยคนั้น
น้อย	หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยกับข้อความในประโยคนั้น
น้อยที่สุด	หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยน้อยที่สุดกับข้อความในประโยคนั้น

เกณฑ์กำหนดในการคิดคะแนนแบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 2 แบบ กล่าวคือ

1. ถ้าคำถามนั้นเป็นคำถามเชิงบวก แบ่งค่าคะแนน ดังนี้

ถ้าคำตอบเป็น	มากที่สุด	ได้	5 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	มาก	ได้	4 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	ปานกลาง	ได้	3 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	น้อย	ได้	2 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	น้อยที่สุด	ได้	1 คะแนน

2. ถ้าคำถามนั้นเป็นคำถามเชิงลบ แบ่งค่าคะแนน ดังนี้

ถ้าคำตอบเป็น	มากที่สุด	ได้	1 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	มาก	ได้	2 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	ปานกลาง	ได้	3 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	น้อย	ได้	4 คะแนน
ถ้าคำตอบเป็น	น้อยที่สุด	ได้	5 คะแนน

การแบ่งเกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ย แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

สำหรับข้อความที่เป็นการวัดความคิดเห็นในเชิงบวก (นิมาน)

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 มีความคิดเห็นในทางไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67 มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 3.68-5.00 มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วย

สำหรับข้อความที่เป็นการวัดความคิดเห็นในเชิงลบ (นิเสถ)

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33 มีความคิดเห็นในทางเห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67 มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 3.68-5.00 มีความคิดเห็นในทางไม่เห็นด้วย

ส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินความเครียดเพื่อวัดระดับความเครียด (Health Opinion Survey) เป็นเครื่องมือที่มีข้อความจำนวน 20 ข้อ ซึ่งพัฒนาโดยกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขโดยแบบประเมินมี 4 ระดับ (0-3 point rating scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำ	=	3	คะแนน
เป็นบ่อย ๆ	=	2	คะแนน
เป็นบางครั้ง	=	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	=	0	คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน

ค่าเฉลี่ย 0-0.99	หมายถึง	มีความเครียดระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 1.0-1.99	หมายถึง	มีความเครียดระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 2.0-3.0	หมายถึง	มีความเครียดระดับสูง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือ

ในการทดสอบเครื่องมือได้ดำเนินการดังนี้

1. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาภายในและอาจารย์ที่ปรึกษาภายนอก แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม
2. หาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบเบื้องต้น โดยการ Pre-test โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะศึกษา คือ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี เรือนจำพิเศษธนบุรี จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ หาความเชื่อมั่น โดยได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8574 แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีทั้งสามประเภท ได้แก่ ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน ในชั้นตอนของตำรวจและอัยการ (372 คน) ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา-ไต่สวน ในชั้นตอนของศาลชั้นต้น (443 คน) และผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา ในชั้นตอนของศาลอุทธรณ์-ฎีกา (486 คน)

ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์กำหนดขนาดประชากรเป้าหมาย ของ นิภา ศรีไพโรจน์ ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ ร้อยละ 15-30 และเพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปรผล ผู้ศึกษาจึงเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 20 ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

- ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน	จำนวน	74 คน
- ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา-ไต่สวน	จำนวน	89 คน
- ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา	จำนวน	97 คน
	รวม	260 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี โดยผู้ศึกษาได้ทำหนังสืออย่างเป็นทางการจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อขออนุมัติจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ดำเนินการเข้าเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้ จากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ศึกษาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม ลงรหัสข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science Program) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาค่าอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ในคำตอบแต่ละข้อ เพื่ออธิบายประชากรในการตอบคำถามปลายเปิดแบบให้เลือกตอบ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมด}}$$

2. การหาน้ำหนักของความคิดเห็นของคำตอบแต่ละข้อ ในคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

\sum คือ ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวคูณด้วยความถี่

f คือ จำนวนความถี่ของแต่ละคำถาม

x คือ ค่าน้ำหนักในแต่ละข้อ

N คือ จำนวนข้อมูลหรือกรณีศึกษาทั้งหมด

3. การหาค่าการกระจายน้ำหนักรวมของคำตอบ โดยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \frac{\sqrt{\sum (X_i - \bar{X})^2}}{n-1}$$

S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum (X_i - \bar{X})^2$ คือ ผลรวมของผลต่างกับค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง

n-1 คือ จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างลบหนึ่ง

4. สถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ซึ่งกำหนดระดับในสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

$$\chi^2 = \frac{\sum_{i=1}^{F-C} \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

O_{ij} = จำนวนหรือความถี่ของข้อมูลที่มีลักษณะที่ i ของตัวแปร ที่หนึ่งและมีลักษณะที่ j ของตัวแปรที่สอง

r = จำนวนลักษณะของตัวแปรที่หนึ่ง

c = จำนวนลักษณะของตัวแปรที่สอง

E_{ij} = ความถี่หรือจำนวนที่คาดไว้ของลักษณะที่ i ของตัวแปรที่หนึ่งและลักษณะที่ j ของตัวแปรที่สอง

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาจะนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบบรรยาย และการพรรณาข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด โดยเสนอผลการศึกษาเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

ส่วนที่ 3 ระดับความเครียดของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อระดับความเครียด

ส่วนที่ 6 การอภิปรายผลการศึกษา